

Helmi-hankkeilla turvataan vesiympäristön monimuotoisuutta

Tero Forsman

17.04.2024

Rikkaat Rannat & Herkät hiekat – hankkeet

Rikkaat rannat - Säskylän Pyhäjärven rantaluonnon monimuotoisuuden tukeminen elinympäristöjä kunnostamalla ja virtausoloja parantamalla

Herkät hiekat (Rikkaat rannat II) – Säskylän Pyhäjärven hiekkapohjaisten ulappasaarialueiden monimuotoisuuden tukeminen elinympäristöjä kunnostamalla ja virtausoloja parantamalla

Tavoitteet ja odotettavat tulokset:

- ▶ **Kohdealueiden monimuotoisuus lisääntyy**
- ▶ **Umpeenkasvu kohdealueilla pysähtyy**
- ▶ **Luontotyyppien edustavuus kasvaa**
- ▶ Hankkeen toimilla luodaan ja vahvistetaan alueellista toimintakulttuuria ranta-alueiden kunnostamiseen ja toimien jatkuvuuden turvaamiseen
- ▶ Tietoisuus arvokkaista kohteista ja niiden suojelun tarpeesta lisääntyy

Hankkeiden päänahoitus tulee valtakunnallisesta **Helmi elinympäristöohjelmasta** Uudenmaan ELY-keskuksen kautta. Lisäksi hankkeita rahoittavat **Pyhäjärven suojeleohjelma, Säskylän Pyhäjärven hoitoyhdistys ry, Iso-Säskylän, Pyhäjoen ja Vähä-Säskylän osakaskunnat**. Hankkeiden toteuttaja ja hallinnoija on Pyhäjärvi-instituutti

Hankkeiden toteutusaika: – 31.10.2024

Budjetti: 163 500 eur + 201 900 eur = 365 400 eur (HELMI-ohjelma 80 %)

Miksi vesikasveja poistamaan?

Tausta ja tarve

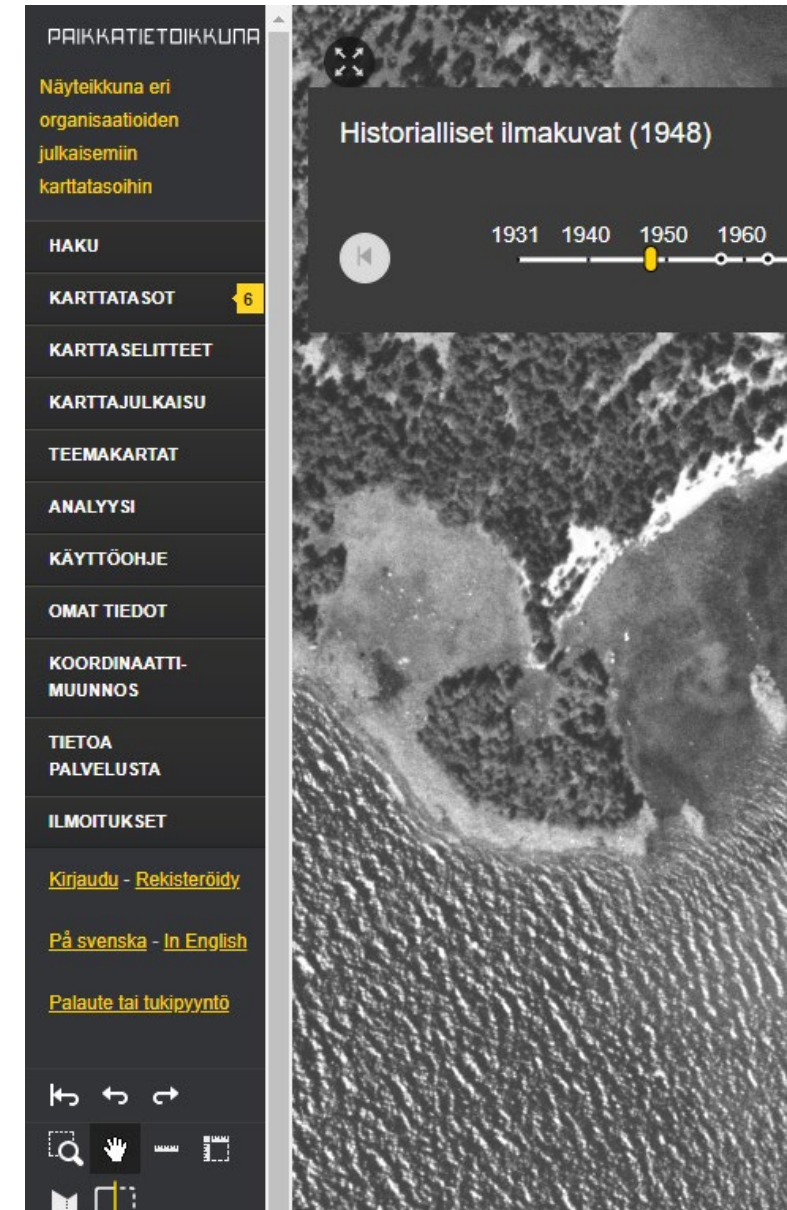
- ▶ Kasvillisuus lisääntynyt Pyhäjärven suojaisilla lahtialueilla
- ▶ Matalat kesävedenkorkeudet edistäneet kasvillisuuden leviämistä
- ▶ Yhtenäiset järviruokokasvustot plokkaavat virtauksia
  - Hiekkapohjat eivät enää puhdistu aallokon voimasta
  - Pohjat liettyvät
  - Ruokoturve vähentää vesialaa
- ▶ Poistettavien kasvien listalla pääkohteena järviruoko
- ▶ Kohdealueet ovat linnustollisesti arvokkaita
  - PJ on SPA ja SAC-alueita
  - Kohteet rajautuvat luonnonsuojelualueisiin
- ▶ Toimivat myös virkistyskohteina
- ▶ **Vesikasvipoistojen tavoitteena on pysäyttää lahtialueiden umpeenkasvu ja lisätä alueiden monimuotoisuutta**

Viherlevää (Oedogonium sp.) Emänkarin sisälahdessa heinäkuussa 2006

Taustoittavia toimia

- ▶ Esisuunnittelu
  - ▶ Hankkeen kokonaisuuden hahmottaminen
- ▶ Luvat ja suostumukset
  - ▶ ELY: niittoilmot, poikkeuslupahakemukset l.s. alueille
  - ▶ Maa- ja vesialueiden omistajat/edustajat
- ▶ Kilpailutukset ja hintavertailut
  - ▶ Luontoselvitykset
  - ▶ Kuljetukset mailla ja vesillä
  - ▶ Konetyöt
  - ▶ Maa-ainekset

- ▶ Sidosryhmäyhteistyö, tiedonvälitys ja viestintä

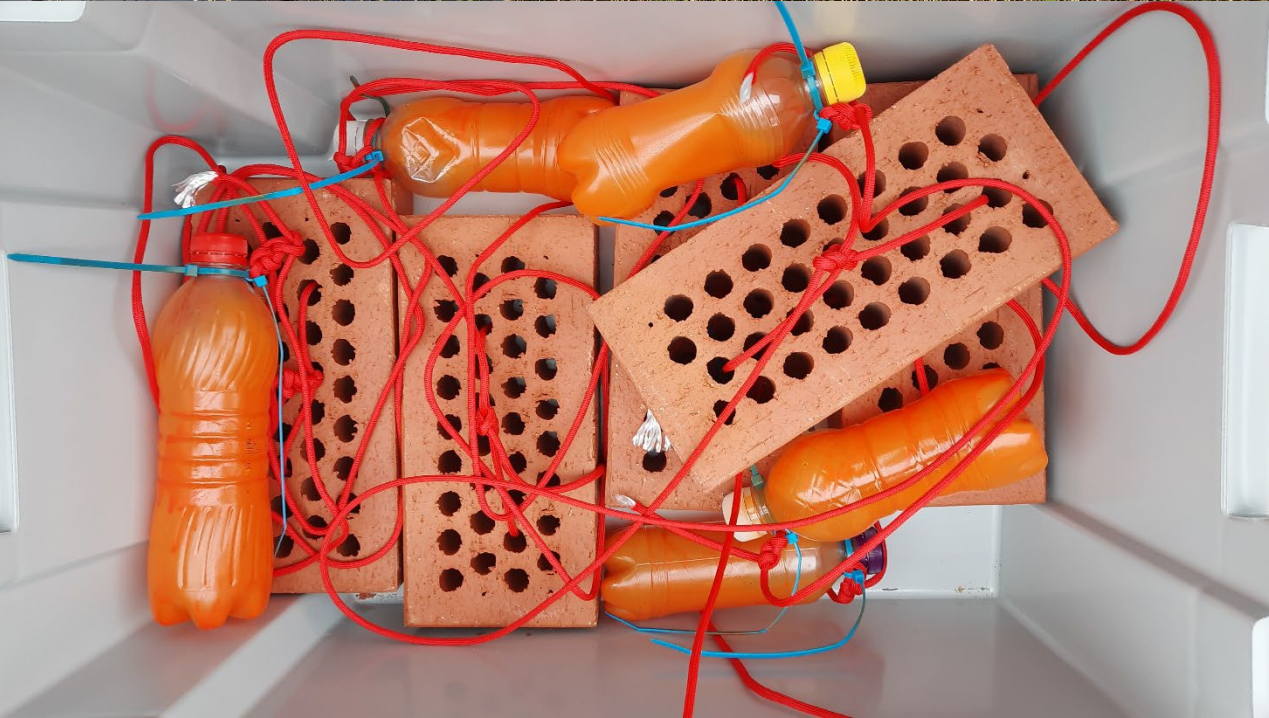

Taustoittavia toimia 2

- ▶ Esiselvitykset
  - ▶ Tarvittavat luontoselvitykset esim. **linnusto, kasvillisuus, viitasammakot** → haittojen minimointi ja toimien täsmennys
  - ▶ Dronekuvaus ja maastoon tutustuminen paikalla
  - ▶ Lasku-, kuormaus, ja läjitysmaat (esteetön kulku)
  - ▶ Toteutusta rajoittavat muut tekijät: kivikot, kaapelit, aidat,...
- ▶ Esiselvitysten pohjalta tarkennetut toteutussuunnitelmat kunnostukseen
- ▶ Työn toteutus
  - ▶ Valvonta ja työnohjaus
  - ▶ Hyväkin suunnitelma vaatii improvisointia, kaikki ei mene luonnossa samoin kuin aatoksissa
- ▶ Dokumentointi ja raportointi
- ▶ Seuranta ja jatkosuunnitelmat

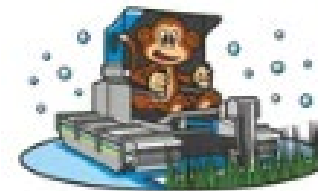
Käytettävät menetelmät

- ▶ Vesikasvien poisto pääsääntöisesti koneellisin menetelmin
- ▶ Tarkoituksena avata väyliä aallokelle, jolloin jatkohoitotarve vähenee
- ▶ **Vesikasveja pois harkiten ja eritoten kriittisiltä alueilta**, jätetään saarekkeitä ja homogeenisiä kasvustoja pirstotaan ja aukotetaan
- ▶ Kaikki poistettava kasvimassa Naturen ulkopuolelle läjitysalueille
- ▶ Vesialueet Natura2000 -alueita ja saaret Is.alueita
  - toteutusajan rajoitukset (1.9.-31.3.)
  - läjityksen ja massan siirtojen haasteet

Vesikasvien poistoon käytetty kalusto

- ▶ Truxor, niitto- ja siirtovarustus
  - ▶ Truxor, niitto- ja siirtovarustus & nypintäkoura
  - ▶ Kuljetusvene nostokouralla (massojen siirto)
  - ▶ Keräysvene
  - ▶ Valvontavene
  - ▶ Drone
- + maalogistiikka

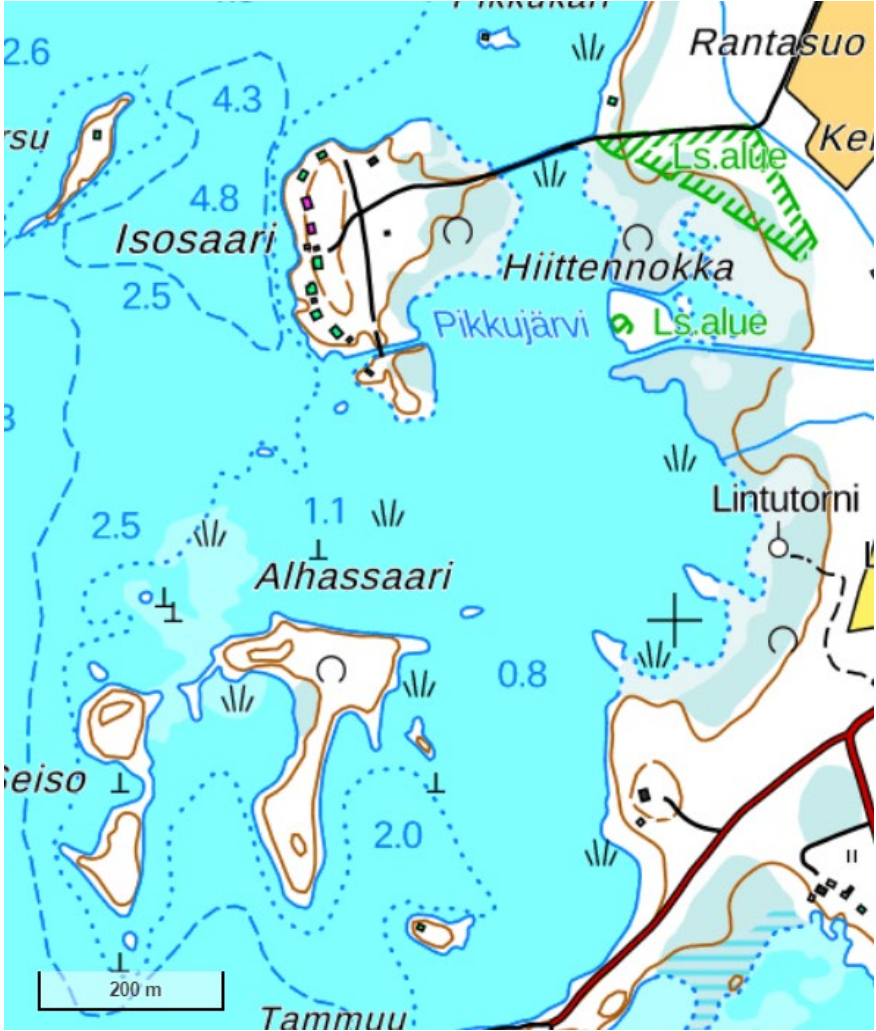
ANTIN KONE
ЭНН ИТНОК

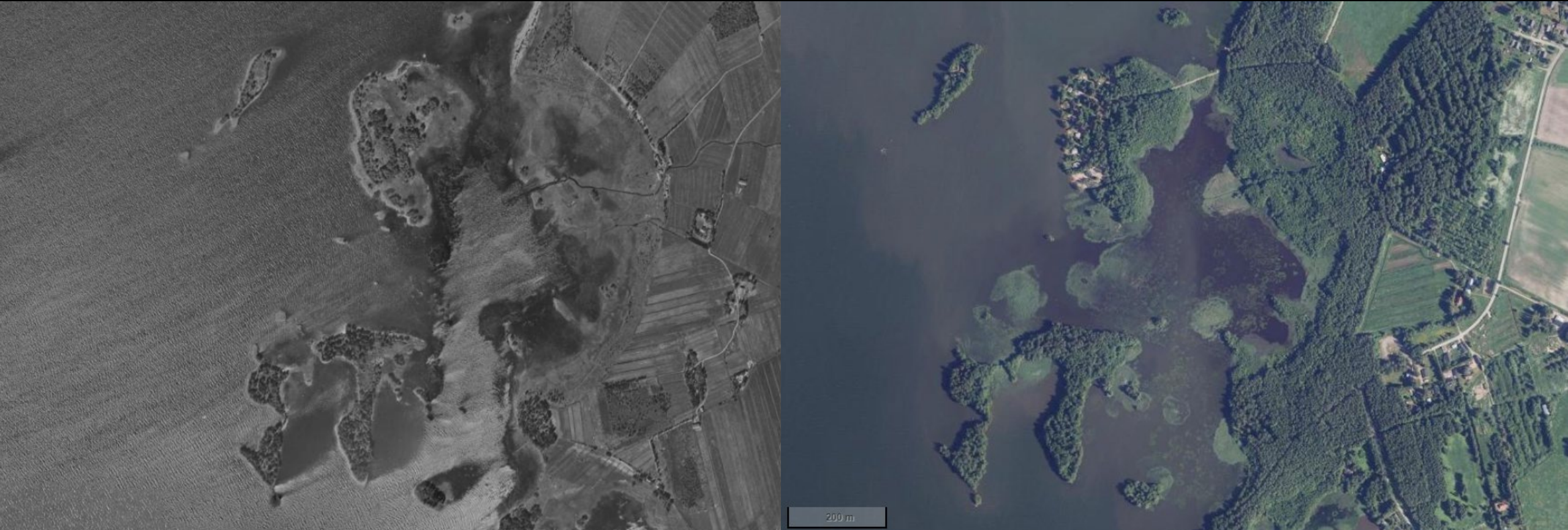

Mantereen toimet

Pyhäjärven Sarvonlahden alue vuosina 1948 ja 2020

Kuvat: Paikkatietoikkuna

Sarvonlahti 2021 / 2023

Mantereen toimet

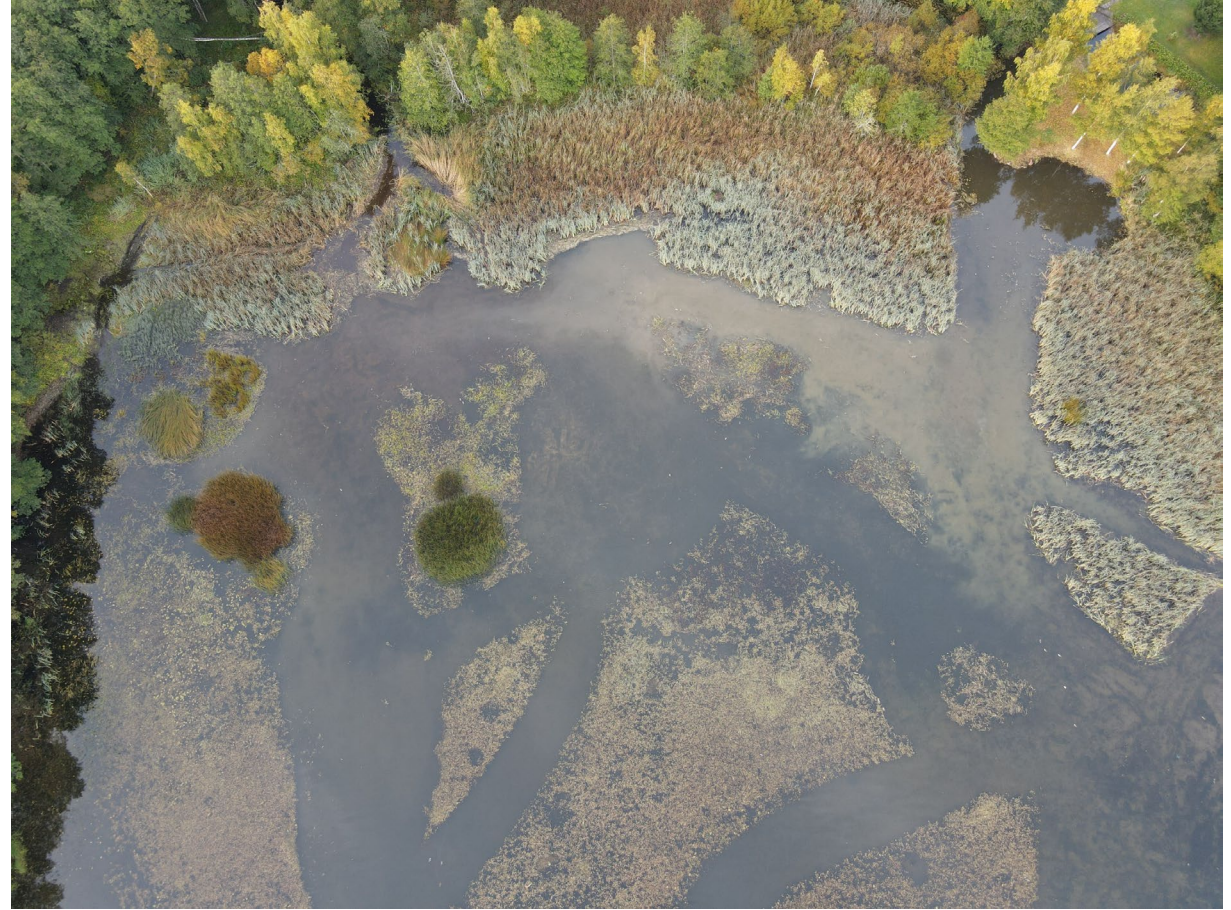

Pyhäjärvi-instituutti
Puhdas vesi, paremmat eväät

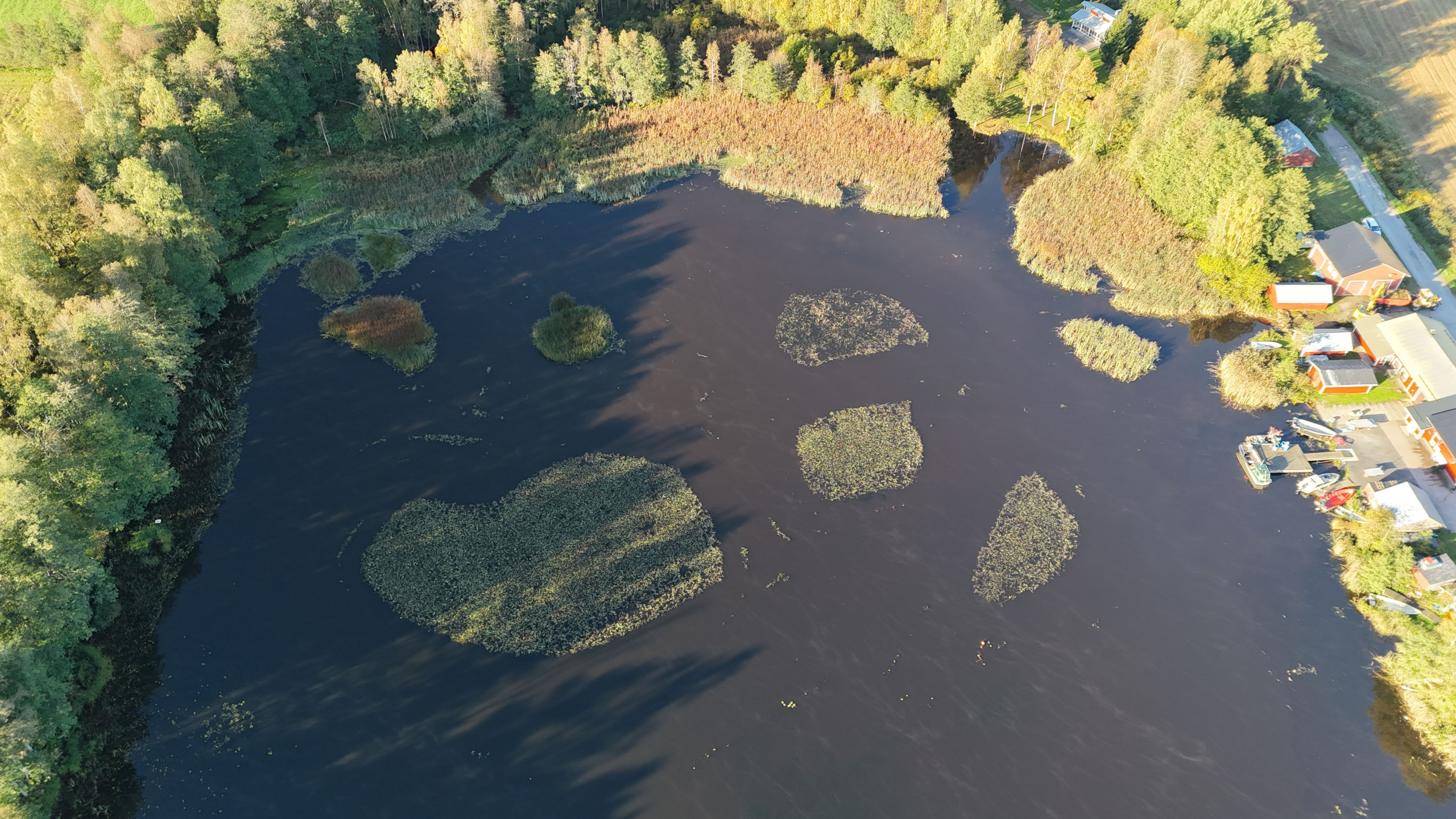

Mannilanlahti

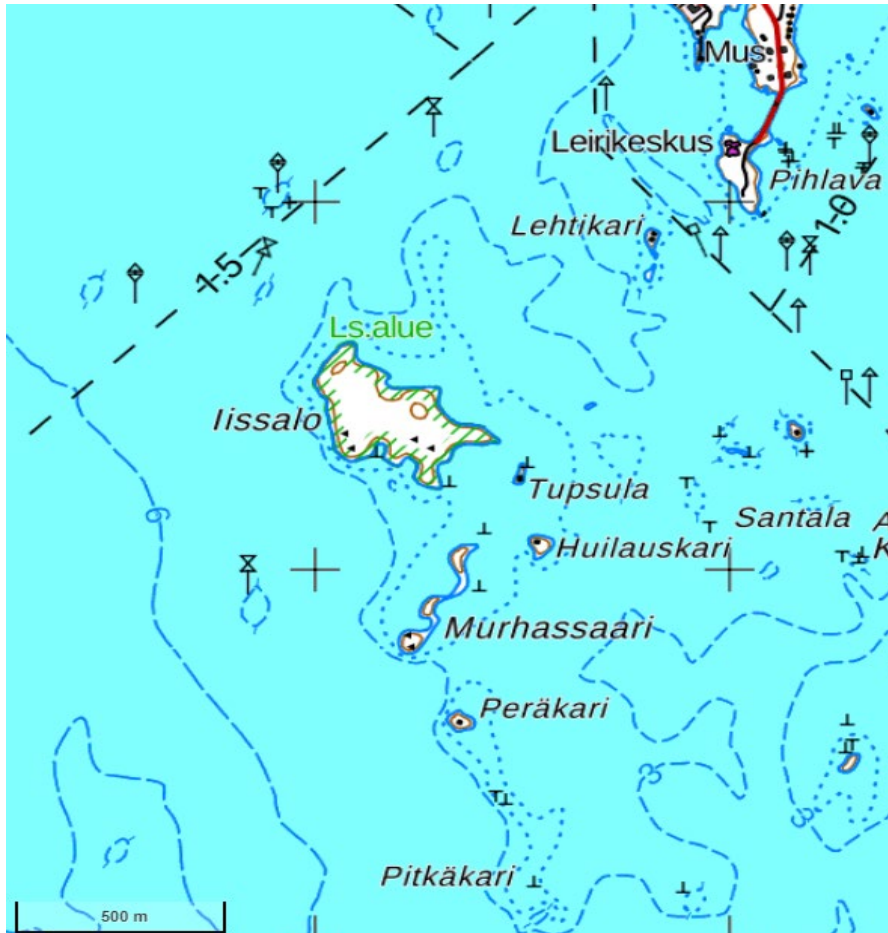

Ulappasaarten toimet: Iissalo

Iissalo 1948 & 2015

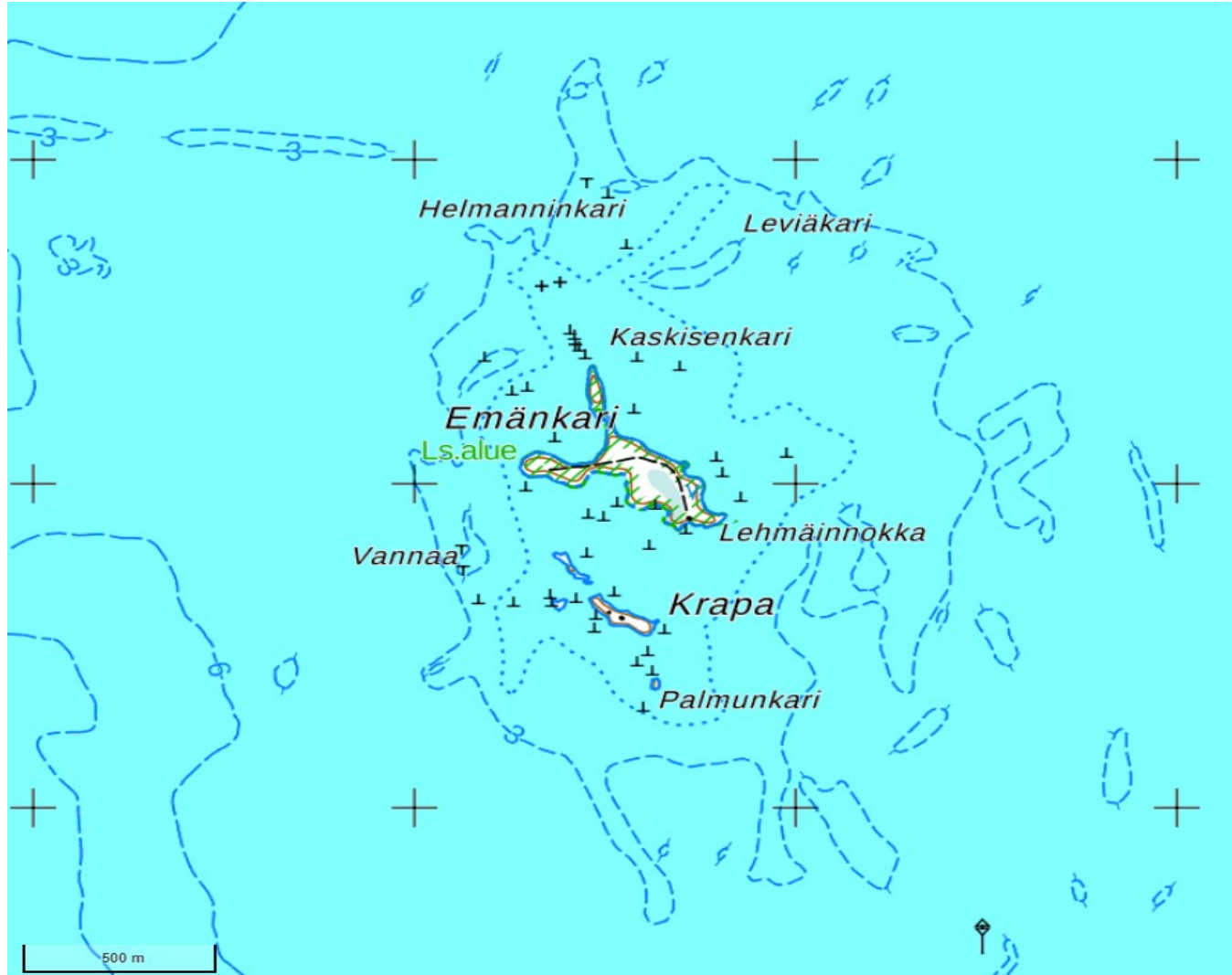

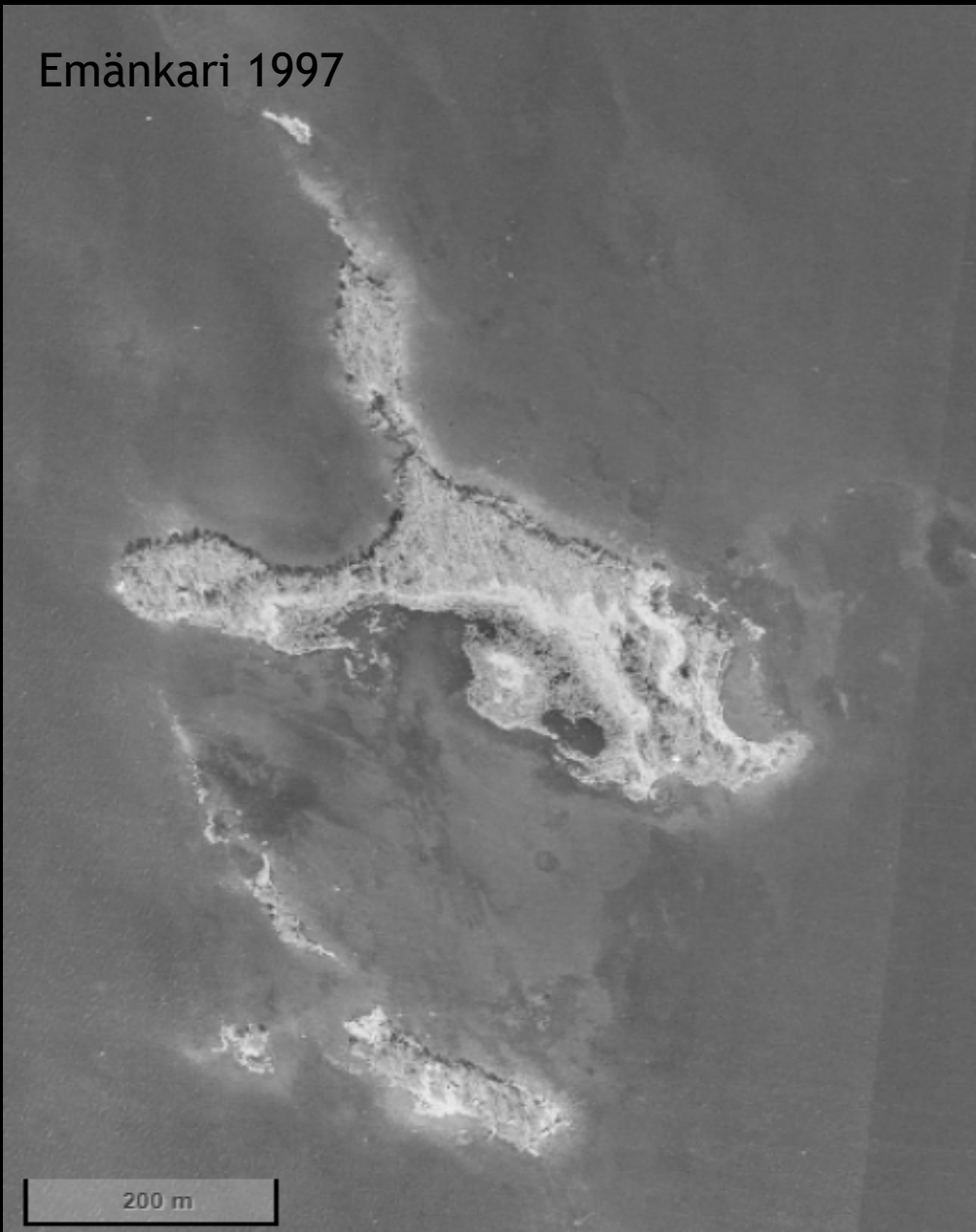

Ulappasaarten toimet: Emänkari

Emänkari 1997

Emänkari 2022

Kuvat: paikkatietoikkuna

Pengertien virtausaukkojen uusiminen 3/2023

Pengertien virtausaukkojen uusiminen 3/2023

Pengertien virtausaukkojen uusiminen 3/2023

Mitä seuraavaksi?

- ▶ 2024 kasvukauden työt edessä
- ▶ Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan jatkossa Pyhäjärven suojeluohjelman työnä
- ▶ Tarvetta uusille vesikasvien hallintatoimille syntyy varmasti jatkossa ja niihin tullaan etsimään rahoitusmahdollisuuksia
- ▶ Hankkeissa laaditaan suunnitelmat jatkohoidon tueksi

Kiitokset.

